

YILDIRIM BEYAZIT ÖZEL EĞİTİM ANAOKULU

DÜNYA ÇOCUK HAKLARI BÜLTENİ

Çocuğun tanımı:

Sözleşmeye göre on sekiz yaşına gelene kadar çocuksun.

Ayrımcılık:

İrk, renk, cinsiyet, din, görüş, köken veya ekonomik durum, engellilik veya anne babanız veya bakımından sorumlu olan diğer kişilerin herhangi bir başka özelliği nedeniyle ayrımcılığa uğratılamazsın. Çocukları etkileyen bütün eylemler ve kararlarda çocuk için en iyi olan temel alınmalıdır.

Sözleşmedeki hakların kullanılması:

Hükümetlerin bu hakların sen ve bütün çocuklar tarafından kullanılabilmesini temin etmeleri gerekir.

Anne baba rehberliği ve çocuğun gelişim halindeki yetenekleri

Aileniz size rehberlik etmek gibi temel bir sorumluluğa sahip olup, geliştiğin ölçüde ve yeteneklerin ve yaptıklarının sonuçları ile ilgili anlayışın arttığı ölçüde haklarını doğrudan kendin kullanırsın ve hayata geçirirsin. Hükümetler bu hakka saygı göstermelidir.

Yaşam ve gelişim hakkı:

Yaşamaya ve gelişmeye hakkın var. Hükümetlerin yaşamını sürdürmeni ve sağlıklı gelişmeni temin etme görevi vardır.

Doğum kaydı, ad, vatandaşlık ve anne baba bakımı:

Doğumunun yasal biçimde kaydedilmesi, bir ad ve vatandaşlığa sahip olmak, anne babanı tanımak ve onlar tarafından bakılmak hakkındır.

Kimliğin korunması:

Hükümetler bir ad, vatandaşlık ve aile bağlarına sahip olma hakkına saygı göstermelidirler.

Anne babadan ayrılma

Kendi isteğin dışında (örneğin ana babadan birinin size kötü davranması veya ihmal etmesi durumu dışında) anne babadan kimse sizi ayıramaz. Anne baban ayrırsa, bu durum sizi incitmediği ölçüde her ikisiyle temas etme hakkın vardır.

Ailenin yeniden bir araya gelmesi:

Anne baban farklı ülkelerde yaşıyorlarsa, her ikisiyle teması sürdürebilmek veya yeniden aile olarak bir araya gelebilmek için ülkeler arasında seyahat etmene izin verilir.

Başka bir ülkeye yasadışı yoldan gönderilmeme

Hükümetler ülkeden yasadışı olarak çıkartılmaman için önlem almalıdırlar.

Çocuğun görüşüne saygı gösterilmesi:

Yetişkinler seni etkileyecek kararlar alırken özgür biçimde düşündüğünü söyleme ve görüşlerinin alınacak kararda hesaba katılması hakkındır.

İfade ve bilgi özgürlüğü:

Söz konusu bilgi size ve başkalarına zarar vermediği sürece, her biçimde bilgiye ulaşmaya çalışmak, bilgi edinmek ve bilgilerinizi paylaşmak hakkın vardır (örneğin yazı, sanat, televizyon, radyo ve internet yoluyla).

Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü:

Başkalarının haklarını kullanmalarına engel olmadığı sürece, istediğini düşünme ve istediğine inanma, dininin gereği ibadet etme hakkın vardır. Anne baban sana bu konularda rehberlik yapmalıdır.

Barışçıl örgütlenme ve toplanma özgürlüğü:

Diğer çocukların haklarını engellemediği sürece, başka çocuklarla gruplar ve dernekler kurmak veya var olanlara katılmak hakkındır.

Özel yaşamın gizliliği, onur ve saygınlık:

Özel yaşamın gizli tutulması hakkındır. Kimse geçerli bir neden olmaksızın saygınlığına zarar veremez, senin veya ailenin evine giremez, mektuplarını ve e-postalarını açamaz.

Bilgi ve medyaya erişim:

Kitap, gazete, dergi, televizyon, radyo ve internet dahil, çeşitli kaynaklardan güvenilir bilgi edinme hakkın vardır. Bilgi, yararlı ve anlaşılır olmalıdır.

Anne babanın ortak sorumluluğu:

Anne ve babanın her ikisi de seni yetiştirmekte ortak sorumluluk sahibi olup, her zaman senin için en iyi olanı dikkate almalıdır. Hükümetler, özellikle anne ve baba çalışıyorsa sana karşı sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için gerekli hizmetleri sunmalıdır.

Her tür şiddet, istismar ve ihmale karşı korunma:

Hükümetler, senin gerektiği gibi bakılmanı ve anne babandan ya da başka bakıcılardan kaynaklı şiddet, istismar ve ihmale karşı korunmanı temin etmelidirler.

Alternatif bakım:

Anne baba ve aile sana gereken bakımı sağlayamıyorsa, Hükümetler dine, gelenek ve diline, insanlık onuruna ve insan haklarına saygı gösterecek kişilerin ve kurumların senin bakımını üstlenmesini sağlamakla yükümlüdür.

Evlat edinilme:

Kendi ülkende ya da bir başka ülkede evlat edinilmiş olmana bakılmaksızın, evlat edinirken yetişkinlerin düşünmesi gereken şey senin için en iyi olanıdır.

Sığınmacı çocuklar:

Ülken güvenli olmadığı için bir başka ülkeye geldiysen, korunma ve desteklenme hakkın vardır. O ülkede doğan çocuklarla hakların aynıdır.

Engelli çocuklar:

Herhangi bir engellilik durumun söz konusu ise, özel bakım, destek ve eğitim alarak eksiksiz ve bağımsız bir yaşam sürmeye ve yeteneğin ölçüsünde topluma katılım göstermeye hakkın vardır.

Sağlık bakımı ve hizmetleri:

Kaliteli bir sağlık bakımı hakkın vardır (örneğin ilaç, hastane, sağlık görevlileri). Ayrıca sağlığını korumak için temiz su,

besleyici gıda, temiz çevre ve sağlık eğitimi de hakkındır. Eğer ülkende hakkının hayata geçmesi için yeterli kaynak yoksa, uluslararası dayanışma ruhuyla ülkeler birbirlerine yardım ederler.

Kurumların periyodik olarak denetlenmesi:

Anne babandan uzakta senin bakımından sorumlu kurumlarda bakılıyorsan, iyi bakım ve muamelenin sürüp sürmediği düzenli olarak denetlenmelidir.

Sosyal güvenlikten yararlanma:

İçinde yaşadığın toplum, senin gelişmen ve iyi koşullarda yaşaman (örneğin eğitim, kültür, beslenme, sağlık, sosyal refah) amacıyla sosyal güvenlikten yararlanma olanağı sunmalıdır. Hükümet yeterli mali imkânı olmayan ailelerin çocukları için maddi ve manevi yardım hizmeti sunmalıdır.

Yeterli yaşam standardı:

Fiziksel, ruhsal, ahlaki ve toplumsal açıdan gelişmen için iyi koşullarda yaşaman gerekir. Hükümet bu yönde ailelere yardımcı olmalıdır.

Eğitim hakkı:

Eğitim hakkın vardır. Okulda disiplin insanlık onuruna saygıyla bağdaşmalıdır. İlköğretim zorunlu ve ücretsiz olmalıdır. Eğer ülkende hakkının hayata geçmesi için yeterli kaynak yoksa, uluslararası dayanışma ruhuyla ülkeler birbirlerine yardım ederler.

Eğitimin amaçları:

Eğitim, kişiliğini, yeteneklerini, zihinsel ve fiziksel becerilerini en üst noktaya kadar geliştirecek şekilde düzenlenmelidir. Eğitim seni yaşama hazırlamal; anne babana,

kendine, diğer uluslara ve kültürlere saygı göstermeye teşvik etmelidir. İnsan haklarını öğrenmek hakkındır.

Azınlık ve yerli haktan çocuklar:

Ülkende çoğunluk tarafından kabul edilip edilmediğine bakılmaksızın ailenin geleneklerini, dinini ve dilini öğrenmeye hakkın vardır.

Serbest zaman, oyun ve kültür:

Rahatlama, dinlenme, oynama ve çeşitli kültürel amaçlı etkinliklere katılma hakkın vardır.

Çocuk emeği sömürüsü:

Hükümet seni, sağlık veya gelişimin için zararlı nitelikteki, eğitimini engelleyen veya başka insanların seni sömürmelerine neden olan işlerden korumalıdır.

Çocuklar ve uyuşturucu kullanımı

Hükümet seni tehlikeli uyuşturucu maddelerin üretim ve dağıtım yollarına karşı korumalıdır.

Cinsel istismara karşı korunma

Hükümet seni cinsel istismardan korumalıdır.

İnsan kaçakçılığı, satışı ve kaçırılmasına karşı korunma:

Hükümet kaçırılmana, satılmana, istismar edilmek üzere başka ülkelere götürülmene karşı kesin önlem almalıdır.

Diğer istismar biçimlerine karşı korunma

Gelişimine ve refahına zarar verebilecek etkinliklere karşı korunmalısın.

İşkence, aşağılayıcı muamele ve özgürlükten yoksun bırakmaya karşı korunma:

Yasaları çiğnemen durumunda sana zalimce davranılamaz. Yetişkinlerle birlikte hapse konamazsın ve ailenle temasını koruyabilirsiniz.

Silahlı çatışmadan etkilenen çocukların korunması:

On sekiz yaş altındaysan, hükümetler, orduya katılmana ve savaşta doğrudan yer almaya izin vermemelidir. Savaş bölgelerindeki çocuklara özel koruma sağlanmalıdır.

Kötü muamele ve sömürü mağduru çocukların rehabilitasyonu:

İhmal edilmiş, işkence görmüş veya istismara uğramışsan, istismar veya savaş kurbanıysan veya hapse atılmışsan, fiziksel ve zihinsel sağlığına yeniden kavuşarak topluma geri dönmek için özel yardım almak hakkındır. Devletler bunun için gerekli hizmeti sağlamakla yükümlüdür.

Çocuk adaleti sistemi:

Yasaları ihlal etmekle suçlanıyorsan, onuruna yaraşır bir muamele görmelisin. Hukuki yardım alabilmelisin. Hapis cezası en son başvurulacak önlemdir.

Daha ileri düzeydeki insan hakları standartlarına saygı gösterilmesi:

Ülkende çocuklarla ilgili yürürlükteki yasalar sözleşmeden daha ileriye, o yasalar uygulanır.

Sözleşmenin yaygın tanıtımı:

Hükümet, bütün anne babaların, kurumların ve çocukların sözleşmeyi bilmesini sağlamalıdır.

Hükümetlerin görevleri:

Bu maddeler yetişkinlerle hükümetlerin, çocukların bütün haklarından yararlanmalarını sağlamak üzere nasıl birlikte çalışmalarını gerektirdiğini açıklamaktadır. Sözleşme çocukların haklarının korunması, hayata geçirilmesi ve haklarına saygı duyulup duyulmadığını izlemek için uluslararası uzmanlardan oluşmuş bir komite kurmuştur: Çocuk Hakları Komitesi.

Hükümetler her beş yılda bir Komiteye ülkenizde çocuk haklarının nasıl uygulandığı ile ilgili bir rapor sunmak ile yükümlüdür. Komite siz çocukların hazırladığı raporları da görmekten mutluluk duymaktadır...

Not: ÇHS, BM Genel Kurulu tarafından 1989'da kabul edildi ve 1990'da uluslararası bir yasa gücüyle yürürlüğe girdi. ÇHS, çocuk haklarını ve bu hakların hükümetlerce nasıl geliştirilip korunacağını tanımlayan 54 madde içermektedir. Dünyadaki ülkelerin çoğu sözleşmeyi onaylamış ve içerdiği hakların tanınması için taahhütte bulunmuştur.